

ŘEŠENÍ PŘÍKLADŮ

Šachová cvičebnice, 2. díl (5. - 10. lekce)

V tomto materiálu najdete řešení příkladů a cvičení z Šachové cvičebnice, 2. dílu. Úkoly ve cvičebnicích doplňují základní materiál Metodická příručka pro učitele a trenéry šachu (autor P. Herejk). Dalším doplňujícím materiálem je Sbíрка šachových úloh (P. Herejk), ve které najdete řadu dalších příkladů na procvičení dané látky. Celá série výukových materiálů (Metodika, Sbíрка úloh, Šachové cvičebnice) je oficiálním materiálem Šachového svazu České republiky pro výuku v šachových kroužcích i ve vyučovacím předmětu v rámci projektu Šachy do škol <http://www.sachydoskol.cz/>.

Obsah 2. dílu Šachové cvičebnice:

5. lekce: Šach, mat	strany 1 - 20
Úvodní stránka lekce	1
Šach - najděte všechny šachy	2 - 3
1. způsob zrušení šachu – sebrání	4 - 5
2. způsob zrušení šachu – představení	6 - 7
3. způsob zrušení šachu – ústup krále	8 - 9
Šachová hra Cesta mezi figurkami	10
Šachová hra V královské síni	11
Mat - je to mat, nebo není?	12 - 13
Mat 1. tahem – matuje věž	14
Mat 1. tahem – matuje střelec	15
Mat 1. tahem – matuje dáma	16
Mat 1. tahem – matuje jezdec	17
Mat 1. tahem – matuje pěšec	18
Mat 1. tahem – různými figurami	19 - 20
6. lekce: Pat	strany 21 - 26
Úvodní stránka lekce	21
Pat - je to pat, nebo není?	22 - 23
Kterým tahem vznikne pat?	24
Jak zabráníme patu?	25
Šachová hra Počítání s figurkami	26

7. lekce: Další herní situace	strany 27 - 38
Úvodní stránka lekce	27
Hledání svázaných figurek	28 - 29
Vytváření absolutní vazby	30
Vytváření relativní vazby	31
Mat 1. tahem – s využitím vazby	32 - 33
Rošáda – kdy udělat jde a kdy ne?	34 - 35
Na kterou stranu udělat rošádu?	36 - 37
Šachová hra Svázaná armáda	38
8. lekce: Matové vedení - dvěma věžemi, dámou	strany 39 - 44
Úvodní stránka lekce	39
Matování dvěma věžemi	40 - 41
Matování dámou	42 - 43
Šachová hra Sběratel cenných předmětů	44
9. lekce: Matové vedení – věží, dvěma střelci	strany 45 - 52
Úvodní stránka lekce	45
Matování věží	46 - 47
Matování dvěma střelci – zahrnutí do rožku	48 - 49
Matování dvěma střelci – zahrnutí na kraj	50 - 51
Šachová hra Kdo má víc?	52
10. lekce: Další případy remízy	strany 53 - 60
Úvodní stránka lekce	53
Remíza dohodou hráčů	54 - 55
Remíza věčným šachem	56 - 57
Počítání materiální situace na šachovnici	58 - 60

Řešení příkladů z 2. dílu Šachové cvičebnice a komentáře k jednotlivým tématům:

strana 1

Úvodní stránka 5. lekce. V této lekci se věnujeme základním šachovým prvkům - **šachu** a **matu**. Děti si nejdříve vyzkoušejí hledání různých možností, jak dát soupeřovu králi šach. Potom se naopak zaměří na tři způsoby zrušení šachu (tedy co dělat, když dostaneme šach) - sebrání šachující figury, představení figury a ústup krále. V šachové hře "Cesta mezi figurkami" procvičujeme pravidlo, že král nesmí vstoupit na pole napadené soupeřovou figurou. V šachové hře "V královské síni" pak pravidlo, že králové nikdy nesmějí stát vedle sebe. Dále se dostáváme k matu - nejdříve poznávání, jestli v dané pozici je nebo není mat. Potom si děti vyzkoušejí dávání matu jednotlivými kameny - věží, střelcem, dámou, jezdcem a pěšcem.

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 5. lekce na stranách 21 - 28.

Ve Sbírce šachových úloh je 5. lekce na stranách 6 - 9.

strana 2

- diagram vlevo nahoře: **Va7+, Vd1+**
- diagram vpravo nahoře: **Sc4+, Sh5+**
- diagram vlevo dole: **Jd5+, Je4+**
- diagram vpravo dole: **Da4+, De2+, Dh5+**

strana 3

- diagram vlevo nahoře: **e4+, g4+**
- diagram vpravo nahoře: **Dxe5+, Vxe5+**
- diagram vlevo dole: **Vc1+, Vxg2+, Sc5+**
- diagram vpravo dole: **Dh5+, Jd6+, Jf6+**

strana 4

- úkol pod obrázkem: **sebrání šachující figury**
- diagram vlevo dole: **Sxc2**
- diagram vpravo dole: **Kxd7**

strana 5

- diagram vlevo nahoře: **Kxh2**
- diagram vpravo nahoře: **Jxe5**
- diagram vlevo dole: **Jxf5**
- diagram vpravo dole: **Kxf5**

strana 6

- úkol pod obrázkem: **představení figury**
- diagram vlevo dole: **c6**
- diagram vpravo dole: **Vd8**

strana 7

- diagram vlevo nahoře: **Se3**, další představující tahy De3, Df2 a Vf2 by ztrácely materiál
- diagram vpravo nahoře: **Jf6**
- diagram vlevo dole: **Dd1**
- diagram vpravo dole: **Vf8**

strana 8

- úkol pod obrázkem: **ústup krále**
- diagram vlevo dole: **Kg5**
- diagram vpravo dole: nejlepší je **Ke7** (zároveň kryje věž f6), zadání cvičení splňují i tahy **Kc7, Kd7**

strana 9

- diagram vlevo nahoře: **Kg4**
- diagram vpravo nahoře: **Kd3, Kxe4** (ustupujeme ze šachu a získáváme pěšce)
- diagram vlevo dole: **Kh1**
- diagram vpravo dole: **Kf7, Kh8** (tento ústup je lepší - král jde do bezpečí!)

strana 10

- cvičení neobsahuje šachovou notaci, bílý král se bude postupně pohybovat takto:
doprava nahoru, doprava, doprava dolů, doprava, doprava nahoru, doprava nahoru, doleva nahoru, doleva nahoru, doleva nahoru, doleva nahoru, doleva nahoru, doleva dolů, doleva nahoru, doleva dolů, dolů, doleva dolů, doleva nahoru, nahoru, nahoru, doleva nahoru, doprava nahoru, doprava nahoru, doprava, doprava, doprava, doprava

strana 11

- cvičení neobsahuje šachovou notaci, bílý král se bude postupně pohybovat takto:
doleva, doleva, doleva nahoru, nahoru, doleva nahoru, doleva nahoru, nahoru, nahoru, doprava nahoru, doprava, doprava, doprava dolů, dolů, doprava dolů, doprava, doprava, doprava nahoru, doprava nahoru, doprava, doprava nahoru, nahoru, nahoru, doleva nahoru, doleva, doleva doleva, doleva, doleva

strana 12

- diagram vlevo dole: **je mat**
- diagram vpravo dole: **není mat**, bílý zahraje **Jxh2**

strana 13

- diagram vlevo nahoře: **je mat**
- diagram vpravo nahoře: **není mat**, černý zahraje **Kg7**
- diagram vlevo dole: **je mat**
- diagram vpravo dole: **není mat**, bílý zahraje **Dh5** (ale hned potom dostane mat tahem Vxh5#)

strana 14

- diagram vpravo nahoře: **Vc8#**
- diagram vlevo dole: **Vb7#**
- diagram vpravo dole: **Va4#**

strana 15

- diagram vpravo nahoře: **Sf8#**
- diagram vlevo dole: **Sa6#**
- diagram vpravo dole: **Se5#**

strana 16

- diagram vpravo nahoře: **Dg8#**
- diagram vlevo dole: **Dxg7#**
- diagram vpravo dole: **De2#**

strana 17

- diagram vpravo nahoře: **Jf7#** (dokonce takzvaný "dušený mat", o kterém bude podrobněji řeč v 19. lekci)
- diagram vlevo dole: **Je7#**
- diagram vpravo dole: **Jg3#**

strana 18

- diagram vpravo nahoře: **h6#**
- diagram vlevo dole: **f6#**
- diagram vpravo dole: **e4#**

strana 19

- diagram vlevo nahoře: **Dd8#**
- diagram vpravo nahoře: **Je7#**
- diagram vlevo dole: **h5#**
- diagram vpravo dole: **Vd6#**

strana 20

- diagram vlevo nahoře: **Sh3#**
- diagram vpravo nahoře: **Dh3#**
- diagram vlevo dole: **Vh3#**

strana 21

Úvodní stránka 6. lekce. V této lekci se věnujeme způsobu remízy, který nazýváme **pat**. Pat vznikne tehdy, když hráč nemůže udělat žádný tah podle pravidel a narozdíl od matu přitom není jeho král napadený. V jednotlivých cvičeních děti nejdříve poznávají, jestli v dané pozici je nebo není pat. Potom hledají tahy, kterými by pat vznikl a pak naopak tahy, kterými mohou hrozícímu patu zabránit. V posledním cvičení se snažíme využít pat k záchraně ohrožené partie - obětujeme figuru za vytvoření patu a tím zachráníme remízu.

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 6. lekce na stranách 29 - 32.

Ve Sbírce šachových úloh je 6. lekce na stranách 10 - 13.

strana 22

- diagram vlevo nahoře: **je pat**
- diagram vpravo nahoře: **je pat**
- diagram vlevo dole: **není pat**, bílý může zahrát **h4**
- diagram vpravo dole: **je pat**

strana 23

- diagram vpravo nahoře: **je pat**
- diagram vlevo dole: **je pat**
- diagram vpravo dole: **není pat**, černý může zahrát **Kxd4**

strana 24

- diagram vlevo nahoře: **c6 pat**
- diagram vpravo nahoře: **Df3 pat**
- diagram vlevo dole: **Vxd3 pat**
- diagram vpravo dole: **f2 pat**

strana 25

- diagram vpravo nahoře: možností je více: nejlepší z nich jsou tahy **Kf3** a **Kh3**, ale zadání cvičení splňují i tahy **Kg4** a **Kh4**
- diagram vlevo dole: možností je více: nejlepší jsou tahy dámou po sedmé řadě, tedy **Dd7**, **De7**, **Df7**, **Dg7** a **Dh7**, ale i několik jiných tahů dámou splňuje zadání cvičení
- diagram vpravo dole: možností je více: nejlepší je **g4**, ale zadání cvičení splňují i tahy **V2b4+** a **V8b4+**

strana 26

- diagram vlevo nahoře: **1.Ve3+ Dxe3 pat**
- diagram vpravo nahoře: **1.Va3+ Kxa3 pat**
- diagram vlevo dole: **1.Vg8+ Kxg8 pat**
- diagram vpravo dole: **1.Vf4+ Vxf4 pat**

strana 27

Úvodní stránka 7. lekce. V této lekci se věnujeme dalším dvěma důležitým šachovým prvkům - **vazbě** a **rošádě**. Vazba znamená částečné nebo úplné znehybnění soupeřovy figury jejím "přivázáním" k jiné figuře, nejčastěji králi. Ve cvičeních nejdříve hledáme figury, které jsou ve vazbě. Potom hledáme tahy, kterými můžeme vytvořit vazbu. A v dalším cvičení dáváme mat s využitím vazby (některá bránící figura je ve vazbě, což nám umožní dát mat). Rošáda je účinný způsob, kterým v rámci jediného tahu schováme krále do bezpečí a zároveň přivádíme věž do hry. Děti ve cvičeních nejdříve rozhodují, která rošáda je podle pravidel možná, musí tedy splnit tyto podmínky: král ani věž ještě v partii neudělali žádný tah, král není v šachu a ani v průběhu rošádového tahu se do šachu nedostane. Potom děti vybírají, jestli je v daných pozicích výhodnější udělat malou, anebo velkou rošádu a vyberou si tu z nich, která krále přivede do většího bezpečí. V závěrečné šachové hře "Svázaná armáda" pak procvičujeme vazby věží (po sloupcích nebo řadách) a střelcem (po diagonálách).

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 7. lekce na stranách 33 - 35.

Ve Sbírce šachových úloh je 7. lekce na stranách 14 - 17.

strana 28

- diagram vpravo nahoře: **věž f4**
- diagram vlevo dole: **jezdec c3**
- diagram vpravo dole: **pěšec e6**

strana 29

- diagram vlevo nahoře: **bílý: střelec c4, jezdec e4, černý: jezdec e6**
- diagram vpravo nahoře: **bílý: střelec g4, černý: jezdec e6**
- diagram vlevo dole: **bílý: jezdec f3, černý: jezdec c6, jezdec e4**
- diagram vpravo dole: **černý: jezdec d5, jezdec e7, pěšec e5**

strana 30

- diagram vpravo nahoře: **Vd8** (a černý dokonce získá střelce d5)
- diagram vlevo dole: **Sf4**
- diagram vpravo dole: **Sb5** (svázáním jezdce c6 bílý chrání svoji dámu před sebráním)

strana 31

- diagram vlevo nahoře: **Da6**
- diagram vpravo nahoře: **Ve8**
- diagram vlevo dole: **Se5**
- diagram vpravo dole: **Sg4**

strana 32

- diagram vpravo nahoře: **De1#**
- diagram vlevo dole: **Vg4#**
- diagram vpravo dole: **Dxf7#**

strana 33

- diagram vlevo nahoře: **c8-D#**
- diagram vpravo nahoře: **Je2#**
- diagram vlevo dole: **Jxe5#**
- diagram vpravo dole: **Vxa3#**

strana 34

- diagram vlevo dole: **0-0** (provedení velké rošády bílému brání věž c8)
- diagram vpravo dole: **0-0** i **0-0-0** (napadení pole b8 a věže h8 provedení rošády nebrání)

strana 35

- diagram vlevo nahoře: **žádnou** (provedení malé rošády bílému brání střelec a6)
- diagram vpravo nahoře: **0-0** i **0-0-0** (tahem 0-0-0+ bílý dokonce získá věž b2)
- diagram vlevo dole: **žádnou** (černý král je v šachu)
- diagram vpravo dole: **0-0-0** (provedení malé rošády černému brání dáma d6; napadení pole b8 provedení velké rošády nebrání)

strana 36

- diagram vlevo dole: **0-0** (velkou rošádu by černý rozbořil tahem Jxc3, zle by dotíral i černý střelec f5)
- diagram vpravo dole: **0-0-0** (na malou rošádu by měl černý nebezpečně otevřený sloupec g k útoku na krále)

strana 37

- diagram vlevo nahoře: **0-0-0** (po malé rošádě by byl bílý král bez pěšcové ochrany)
- diagram vpravo nahoře: **0-0** (po velké rošádě by černému králi k bezpečí chyběl pěšec b7 a navíc by bílý odpověděl tahem Dxa6)
- diagram vpravo dole: **0-0-0** (po malé rošádě by byl příbytek černého krále nepěkně rozbořený)

strana 38

- cvičení neobsahuje šachovou notaci, **celkem dovedeme svázat 7 černých vojáků**
- věž umístíme na pole, které je první zleva a čtvrté shora (odtud věž svazuje dva černé koně a jednoho černého pěšce)
- střelce umístíme na pole, které je sedmé zleva a páté shora (odtud střelec svazuje jednoho černého jezdce a tři černé pěšce)

strana 39

Úvodní stránka 8. lekce. V této lekci se věnujeme dvěma **základním matovým vedením** (tedy zakončením šachové partie při rozhodující materiální převaze) - nejdříve **dvěma věžemi**, potom **dámou**. Při obou těchto matových postupech nejprve zaženeme soupeřova krále na kraj šachovnice, kde jej okraj šachovnice omezuje v pohybu, potom ho zmatíme. Základem dobrého zvládnutí těchto matovacích postupů je pravidelné praktické procvičování ve dvojicích na šachovnici. Příklady ve cvičebnici ukazují některé typické situace z matovacích postupů a slouží spíše ke kontrole správného zvládnutí těchto postupů. V závěrečné šachové hře "Sběratel cenných předmětů" si děti procvičují materiální hodnoty figur a zároveň manévrovací schopnosti krále.

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 8. lekce na stranách 36 - 38.

Ve Sbírce šachových úloh je 8. lekce na stranách 18 - 21.

strana 40

- diagram vlevo nahoře: **Vh7+**
- diagram vpravo nahoře: **Vf1+**
- diagram vlevo dole: **Va3+** nebo **Vh3+**
- diagram vpravo dole: **Vc2**

strana 41

- diagram vlevo nahoře: **Vd7** (nebo i **Ved8**)
- diagram vpravo nahoře: **Vh5** (nebo i **Vaa5**)
- diagram vlevo dole: **Vg1** (k ještě rychlejšímu matu vedou tahy věží g7 po sedmé řadě, tedy **Va7**, **Vb7**, **Vc7**, **Vd7**, **Ve7** a **Vf7**)
- diagram vpravo dole: **Vb4** (nebo i **Vhh3**)

strana 42

- diagram vpravo nahoře: **Kb6** (nebo i **Kc6**)
- diagram vlevo dole: **Dd2**
- diagram vpravo dole: k nejrychlejšímu matu vede **Dg3**, šlo by hrát i **Kf6**

strana 43

- diagram vlevo nahoře: **Kf5** (nebo i **Ke5**)
- diagram vpravo nahoře: nejlepší tah je **Df3+**, šlo by i **Kd5**, **De3**
- diagram vlevo dole: **Dc6+** (nebo i **Dc7+**, **Dc8+**, případně **Dd4+**)
- diagram vpravo dole: **Df3** (odřezání bílého krále)

strana 44

- cvičení neobsahuje šachovou notaci
- za 3 tahy můžeme nasbírat **8 bodů**, půjdeme králem **doleva nahoru, doleva nahoru, doleva**
- za 5 tahů můžeme nasbírat **12 bodů**, půjdeme králem **doleva dolů, doleva dolů, dolů, doprava dolů, doprava dolů**
- za 7 tahů můžeme nasbírat **18 bodů**, půjdeme králem **doprava dolů, doprava dolů, dolů, dolů, doprava dolů, doleva, doprava dolů** (v tomto úkolu může být cesta krále i mírně odlišná)

strana 45

Úvodní stránka 9. lekce. V této lekci pokračujeme **dalšími matovacími postupy**, a to již o něco náročnějšími matovými vedeními **jednou věží** a potom **dvěma střelci**. Stejně jako u předchozí lekce, i zde by základem mělo být pravidelné procvičování ve dvojicích přímo na šachovnici. Na všech matových postupech je podstatná nejen samotná schopnost dovést partii k vítěznému konci, ale i chápání a zdokonalování souhry figur. Právě v pozicích, ve kterých je figur málo, jsme nuceni vyždímat z každé figury maximum a mezi figurami vytvořit perfektní spolupráci. V závěru lekce cvičením "Kdo má víc?" navážeme na procvičování materiálních hodnot figur z předchozí lekce. Nyní si již děti procvičují i počítání s více figurami a porovnávání, kdo má figury větší hodnoty a o co vyhrává.

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 9. lekce na stranách 39 - 43.

Ve Sbírce šachových úloh je 9. lekce na stranách 22 - 25.

strana 46

- diagram vlevo nahoře: **Vh6+**
- diagram vpravo nahoře: **Vb7**
- diagram vlevo dole: **Vh3**
- diagram vpravo dole: **Vg7+**

strana 47

- diagram vlevo nahoře: nejlépe **Vc7** s následným matováním černého krále na osmé řadě, ale šlo by i **Kd7** se zahrnutím krále na a-sloupec)
- diagram vpravo nahoře: **Ke5**
- diagram vlevo dole: **Vh5**
- diagram vpravo dole: **Vh2** (odřezání krále)

strana 48

- diagram vpravo nahoře: **Sc5+**
- diagram vlevo dole: **Sd3+**
- diagram vpravo dole: **Sf3+**

strana 49

- diagram vlevo nahoře: je potřeba udělat "tempo" (ztratit 1 tah), můžeme tempovat bělopolným střelcem (**Se6, Sf5, Sg4, Sh3**), černopolným střelcem (**Sd8, Se7, Sg5, Sh4**, ale i **Sa1, Sb2, Sc3, Sd4, Sg7, Sh8**, jen ne **Se5** pat!!), nebo dokonce i králem (**Ka6**)
- diagram vpravo nahoře: **Sg3**
- diagram vlevo dole: **Kc3**
- diagram vpravo dole: je potřeba udělat "tempo", například **Sd4** nebo **Se4**, ale podobně jako u diagramu vlevo nahoře na téže stránce je možností více

strana 50

- diagram vlevo nahoře: **Sc6** (nebo i **Sf5**)
- diagram vpravo nahoře: **Kf5** (přiblížení krále)
- diagram vlevo dole: **Sf3**
- diagram vpravo dole: **Sf3**

strana 51

- diagram vlevo nahoře: **Kd4**
- diagram vpravo nahoře: **Sd4** (nebo i **Sf4**)
- diagram vlevo dole: **Kb4**
- diagram vpravo dole: **Sc3**

strana 52

- 1. řádek: **bílý má víc** (9>8)
- 2. řádek: **mají stejně** (6=6)
- 3. řádek: **bílý má víc** (7>6)
- 4. řádek: **bílý má víc** (15>13)
- 5. řádek vlevo: **bílý má víc o 2** (bílý 7, černý 5)
- 5. řádek vpravo: **černý má víc o 2** (bílý 9, černý 11)
- 6. řádek vlevo: **bílý má víc o 2** (bílý 15, černý 13)
- 6. řádek vpravo: **bílý má víc o 4** (bílý 12, černý 8)

strana 53

Úvodní stránka 10. lekce. V této lekci se děti seznamují s **dalšími možnými případy remízy**. Z 6. lekce už znají pat, nyní přibývá možnost **remízy dohodou hráčů** a **remízy věčným šachem**. Remíza dohodou hráčů je pravidlo, podle kterého může hráč po provedení svého tahu nabídnout soupeři remízu a ten ji může, ale nemusí přijmout. Mladé hráče je vhodné vést k tomu, aby toto pravidlo využívali co nejméně a ve svých partiích bojovali až do konce, tedy dokud je šance dosáhnout vítězství (žádné zbabělé remízy, ať vyhraje ten lepší!). Remíza věčným šachem dává možnost stále šachovat soupeřova krále, který před šachováním nemůže nijak uniknout. V závěru lekce se cvičením "Počítání figurek na šachovnici" ještě jednou vrátíme k počítání materiálu. Ale je důležité mít na paměti, že materiální převaha ještě nemusí znamenat lepší pozici - materiální situace je pouze jedním z mnoha aspektů, podle kterých pozici hodnotíme (dále například postavení králů, pěšcová struktura, aktivita figur, bezprostřední hrozby).

V Metodické příručce pro učitele a trenéry šachu je 10. lekce na stranách 44 - 48.

Ve Sbírce šachových úloh je 10. lekce na stranách 26 - 29.

strana 54

- diagram vlevo dole: **NE**, v pozici je ještě řada zajímavých možností a remíza by byla předčasná
- diagram vpravo dole: **NE**, v pozici je ještě řada zajímavých možností a remíza by byla předčasná

strana 55

- diagram vlevo dole: **NE**, v pozici je ještě řada zajímavých možností a remíza by byla předčasná
- diagram vpravo dole: **ANO**, v této pozici je již rozumné přijmout remízu

strana 56

- diagram vpravo nahoře: **1...Dg3+ 2.Kh1 Dh3+ 3.Kg1 Dg3+** atd.
- diagram vlevo dole: **1.Dh5+ Kg8 2.De8+ Kh7 3.Dh5+** atd.
- diagram vpravo dole: **1.Dd8+ Kb7 2.Dd7+ Ka6 3.Da4+ Kb7 4.Dd7+** atd.

strana 57

- diagram vlevo nahoře: **1.Vg7+ Kh8 2.Vh7+ Kg8 3.Vhg7+ Kf8 4.Vgf7+** atd.
- diagram vpravo nahoře: **1...Vf2+ 2.Kg1 Vf1+ 3.Kg2 Vf2+** atd.
- diagram vlevo dole: **1.Jh6++ Kh8 2.Jf7+ Kg8 3.Jh6++** atd.
- diagram vpravo dole: **1...Jh2+ 2.Kg1 Jf3+ 3.Kf1** (ale ne 3.Kh1 pro 3...Vh2 mat!) **Jh2+ 4.Ke1 Jf3+ 5.Kf1 Jh2+** atd.

strana 58

- diagram vlevo dole: **19** (dáma, věž, jezdec a dva pěšci)
- diagram vpravo dole: **9** (jezdec a šest pěšců)

strana 59

- diagram vlevo nahoře: **14** (dvě věže, jezdec a pěšec)
- diagram vpravo nahoře: **18** (dáma, střelec, jezdec a tři pěšci)
- diagram vlevo dole: **12** (věž, dva jezdcí a pěšec)
- diagram vpravo dole: **20** (dvě věže, střelec, jezdec a čtyři pěšci)

strana 60

- diagram vlevo nahoře: **černý vyhrává o 2** (má navíc jezdce proti pěšci)
- diagram vpravo nahoře: **bílý vyhrává o 3** (má navíc tři pěšce)

